

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 3.03.16

Inventaris van het archief van de Arrondissementsrechtbank te Leiden, 1838-1877

Versie: 30-06-2022

C. Venema

Nationaal Archief, Den Haag 1988

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Lijst van gemeenten in het arrondissement Leiden.....	7
Kanton Leyden.....	7
Kanton Noordwijk.....	7
Kanton Woubrugge.....	8
Kanton Alphen.....	8
Kanton Woerden.....	8
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
De verwerving van het archief.....	9
Inhoud en structuur van het archief.....	10
Verantwoording van de bewerking.....	10
Ordering van het archief.....	10
Aanwijzingen voor gebruikers.....	10
Strafzaken.....	10
Burgerlijke zaken.....	10
Verwant materiaal.....	11
Beschikbaarheid van kopieën.....	11
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	13
A. RECHTSPRAAK.....	13
1. Strafzaken.....	13
a. Meervoudige kamer(s).....	13
2. Civiele zaken.....	13
a. Meervoudige kamer(s).....	13
B. BUITENGERECHTELIJKE ZAKEN.....	14
1. Toezicht op advocaten, procureurs, deurwaarders en notarissen.....	14
Dubbeln der repertoria van de notarissen in het arrondissement Leiden over de jaren 1838 - 1876,, 1839-1877.....	14
Ter Aar.....	14
Aarlanderveen.....	14
Alphen.....	14
Alkemade.....	14
Bodegraven.....	14
Boskoop.....	15
Hazerswoude.....	15
Hillegom.....	15
Katwijk.....	15
Koudekerk.....	15
Leiden.....	15
Leimuiden.....	17
Lisse.....	17
Nieuwkoop.....	17
Noordwijk.....	17
Oudshoorn.....	18
Voorschoten.....	18
Warmond.....	18

Woerden.....	18
Woubrugge.....	18
Zoeterwoude.....	18
Zwammerdam.....	19

Bijlagen.....	21
Concordantie van oude naar nieuwe nummers.....	21

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Arrondissementsrechtbank te Leiden

Archiefbloknummer:

3497

Omvang:

77 inventarisnummer(s)3,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Arrondissementsrechtbank te Leiden, 1839-1877

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het rechtbankarchief is ruwweg in drie categorieën te verdelen: stukken betreffende strafzaken, civiele zaken en buitengerechtelijke zaken. Tot de strafrechtelijke stukken behoren onder andere dossiers van strafzaken, strafvonnisboeken, klappers met vermelding van rolnummer en weeklijstnummer, rolboeken van zaken die gediend hebben voor de politierechter of kinderrechter en voor de economische strafrechter, vonnissen in belastingzaken, strafrollen en processen-verbaal van terechtzittingen behandeld door de kinderrechter. Van de civiele zaken zijn de volgende stukken opgenomen: beschikkingen, vonnissen en rolboeken van zittingen van de enkelvoudige en meervoudige kamers, placettenregisters, rolkaarten, audiëntiebladen, processen-verbaal van getuigenverhoor, enquête en contra-enquête, rolbladen, rolregisters; voorts stukken betreffende faillissementen, echtscheiding, ontzetting uit de ouderlijke macht en voogdij over minderjarigen, opsluiting van krankzinnigen, ondercuratelestelling en dossiers van civiele- en strafrechtelijke ondertoezichtstelling, gevormd door de kinderrechter. Tot de stukken betreffende buitengerechtelijke zaken behoren onder meer ingeschreven handels- en fabrieksmerken en een serie dubbeln van de repertoria van notarissen.

De inventaris bevat tevens de archieven van het Parket van de Officier van Justitie en van de Kamer van Toezicht op notarissen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Arrondissementsrechtbank te Leiden, nummer toegang 3.03.16, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Rechtbank Leiden, 3.03.16, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Het arrondissement Leiden omvatte vijf kantons, te weten Leiden, Noordwijk, Woubrugge, Alphen en Woerden. Na de opheffing in 1877 werden het kanton Leiden en een gedeelte van het kanton Noordwijk samengevoegd tot een nieuw kanton Leiden, en Woubrugge en Alphen tot een nieuw kanton Alphen. Deze nieuwe kantons behoorden tot het arrondissement 's-Gravenhage. Het kanton Woerden behoorde na 1877 tot het arrondissement Utrecht.

De arrondissementsrechtbank zetelde aanvankelijk in het raadhuis. De lokalen, die tot 1 oktober 1838 gebruikt werden door de rechtbank van eerste aanleg, zijn in 1838 voor zestienhonderd gulden vertimmerd ten behoeve van de arrondissementsrechtbank. Ook werden toen voor vierhonderdvijftig gulden kasten aangebracht. De behuizing was echter vrij krap; verschillende lokalen werden voor diverse doeleinden gebruikt. ¹ Dit leidde in 1853 zelfs tot het voorstel de monumentale Lakenhal te verbouwen tot rechtbank. Dit ging gelukkig niet door en op 3 januari 1861 werd voor vijftienduizend vijfhonderd gulden het huis aan het Rapenburg 19 gekocht, ² waarin zowel het kantongerecht als de arrondissementsrechtbank werd gehuisvest. ³

Na de opheffing van de arrondissementsrechtbank werden de vrijgekomen lokalen aanvankelijk gebruikt als telegraafkantoor. Het kantongerecht is nu nog steeds in dit pand gevestigd.

LIJST VAN GEMEENTEN IN HET ARRONDISSEMENT LEIDEN

Volgens de wet van 22 december 1828, Staatsblad nr. 74, in werking getreden per 1 oktober 1838.

De spelling der plaatsnamen is letterlijk overgenomen uit het Staatsblad.

KANTON LEYDEN

- Leyden
- Zoeterwoude
- Leyderdorp
- Voorschoten

KANTON NOORDWIJK

- Beide de Noordwijken, Langeveld en Offem
- Oegstgeest en Poelgeest
- Lisse
- Sassenheim
- Hillegom
- Voorhout
- Vennip
- Warmond
- Noordwijkerhout, Zilk en de Hooge Boekhorst
- Beide de Katwijken en het Zand
- De Lage Boekhorst
- Valkenburg
- Rijnsburg

1 J.C. Overvoorde, *Uit de geschiedenis van het Leidsche Raadhuis*, 67.

2 Th.J. Lunsingh Scheurleer e.a., *Het Rapenburg*. Deel I: Groenhazenburgh, p. 310.

3 Kort overzicht van de geschiedenis der gebouwen bij het Departement van Justitie in gebruik, met vermelding van de nummers der dossiers waarin de stukken zijn opgenomen, pp. 90-91.

KANTON WOUBRUGGE

- Woubrugge
- Rijnsaterwoude
- Alkemade, bevattende de Oude en Nieuwe Wetering, Rijpwetering, Roelof- Arendsveen, Ouder-Aa en de Kage, en dat gedeelte der Vrouwe Venne, hetwelk onder Rijnsburg heeft behoord
- Langer Aar en Korter Aar, genaamd Ter Aar
- Vrijhoeven
- Nieuwveen met de Uiterbuurt
- Zevenhoven
- Hoogmade
- Koudekerk

KANTON ALPHEN

- Alphen en Rietveld
- Middelburg
- Oudshoorn en Gnephoek
- Hoogeveen
- Aarlanderveen
- Benthorn
- Zwammerdam
- Benthuizen
- Boskoop
- Hazerswoude
- Zuidwijk

KANTON WOERDEN

- Woerden, met Geestdorp en Breevelt, Snel en Middeland, Oudeland en Tournooisveld, Kromwijk en Bulwijk
- Achttienhoven en de Bosch
- Nieuwkoop en Noorden
- Waarder
- Rietveld en de Bree
- Barwoutswaarder en Bekenes
- Papekop en Diemerbroek
- Bodegraven
- Lange en Ruige Weide
- Hekendorp
- Oukoop

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief is na de opheffing van de arrondissementsrechtbank in 1877 van het Rapenburg overgebracht naar de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage, die toen gevestigd was in gebouw de 'Nieuwe Doelen'. Via het Groen van Prinstererhuis, dat in gebruik was van 1882 - 1902, kwam het archief tenslotte terecht in het Paleis van Justitie aan de Korte Voorhout, waarin gedurende de periode 1902 - 1945 ook de arrondissementsrechtbank zetelde. Door de brand in dit paleis, veroorzaakt door het bombardement van 3 maart 1945,⁴ werden bijna alle archieven vernietigd. Van het archief van de Leidse arrondissementsrechtbank bleven slechts de dubbelen van de repertoria der notarissen bewaard. Tijdens de inventarisatie van de archieven van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage werden nog twee rolregisters van strafzaken over 1856 - 1862 en 1874 - 1877 ontdekt.

4 H.E. van Gelder. 's-Gravenhage 1935-1945, p. 54.

Toen rond de eeuwwisseling het archief van de voormalige rechtbank van eerste aanleg te Leiden (1811 - 1838) werd overgebracht naar het Algemeen Rijksarchief zijn de dubbeln van de repertoria der notarissen over het jaar 1838 - die in 1839 bij de arrondissementsrechtbank waren gedeponereerd - abusievelijk mee overgebracht. Ook de dubbeln der repertoria over 1877 zijn, doordat men gekeken heeft naar het tijdvak dat ze bestreken in plaats van naar de datum van opmaak, in het verkeerde archief terecht gekomen. Hoewel ze in dit archief - arrondissementsrechtbank te Leiden - werden aangetroffen behoren ze tot het archief van de rechtbank te 's-Gravenhage, omdat ze daar in januari 1878 zijn gedeponereerd.

Volgens een overdrachtsakte van 17 april 1973 is het archief van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage overgebracht naar het hulpdepot van de Rijksarchiefdienst te Schaarsbergen, terwijl van het archief van de arrondissementsrechtbank te Leiden geen akte bestaat. In de correspondentie die aan bovengenoemde overdracht voorafging is echter een kopie van een brief te vinden van de Rijksarchiefinspectie aan de rijksarchivaris van Zuid-Holland, waarin de volgende mededeling staat: "De reeks dubbeln van de repertoria is vollediger dan de reeks originele repertoria, welke via de algemene bewaarplaats der notarissen het rijksarchief bereiken". Vermoedelijk zijn dus de dubbeln der repertoria van het arrondissement Leiden vermengd met die van 's-Gravenhage naar Schaarsbergen gebracht en daar bij inventarisatie van elkaar gescheiden.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Bij de inventarisatie zijn de dubbelten der repertoria, die door middel van een summier inventaris uit Schaarsbergen (1979) toegankelijk waren, per notaris genummerd, waardoor het archief van 19 oude (doos-)nummers op 76 inventarisnummers is gekomen.⁵ De dateringen achter de namen der notarissen geven de periode aan waarover de repertoria lopen. De repertoria over 1838, die zich - zoals reeds is vermeld - bevonden in het archief van de rechtbank van eerste aanleg te Leiden (1811 - 1838), zijn door het Gemeentearchief Leiden overgedragen aan het Rijksarchief in Zuid-Holland en vervolgens in dit archief - arrondissementsrechtbank te Leiden - geplaatst. De repertoria over het jaar 1877 zijn geplaatst in het archief van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.

ORDENING VAN HET ARCHIEF

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIKERS

STRAFZAKEN

Omdat van de strafzaken slechts twee rolregisters - waarin de zaken uiteraard zeer summier staan beschreven - gespaard zijn gebleven, is men voor verdere gegevens betreffende strafzaken aangewezen op andere bronnen, zoals bijvoorbeeld Leidse dagbladen⁶ en diverse rechtskundige weekbladen en tijdschriften.⁷

BURGERLIJKE ZAKEN

Ook voor deze zaken zullen andere bronnen informatie moeten verschaffen.

5 Zie concordanties.

6 Gemeentearchief Leiden

7 Bibliotheek Ministerie van Justitie.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN****A. RECHTSPRAAK****1. STRAFZAKEN****A. MEERVOUDIGE KAMER(S)**

- 1-2** Rolregisters van strafzaken, met alfabetische index,
1856-1862, 1874 - 1877 2 delen
- 1** 1856 jul 18 - 1862 apr 25
- 2** 1874 jan 30 - 1877 mei 7

2. CIVIELE ZAKEN**A. MEERVOUDIGE KAMER(S)**

- 77** Getekende expeditie van de onder curatele stelling wegens krankzinnigheid van Jan Brokken uit Bodegraven, verblijvend in het St. Caeciliagasthuis te Leiden
, 1840 april 20 1 stuk
Aanwinst via het Utrechts Archief, juni 2014.

B. BUITENGERECHTELIJKE ZAKEN**1. TOEZICHT OP ADVOCATEN, PROCUREURS, DEURWAARDERS EN NOTARISSEN****DUBBELEN DER REPERTORIA VAN DE NOTARISSEN IN HET ARRONDISSEMENT LEIDEN OVER DE JAREN 1838 - 1876,, 1839-1877****TER AAR**

- 3** J.M. Gordon,
1851 april - augustus 1 stuk

AARLANDERVEEN

- 4** C. van der Lee,
1838 - 1855 juli 1 pak

- 5** J.A. van der Lee,
1855 augustus - 1876 1 pak

ALPHEN

- 6** C.A. Kluit,
1838 - 1854 juni

- 7** J.W.P. Kluit,
1854 november - 1876 1 pak

ALKEMADE

- 8** J.M. Blanken,
1838 - 1845 augustus

- 9** P. van Greuningen,
1874 december - 1876

- 10** A.W.E. Gunning,
1846 - 1874 november 1 pak

BODEGRAVEN

- 11** J.M. Gordon,
1851 augustus - 1874 1 pak

- 12** J.A. Sperna Weiland,
1875 - 1876

- 13** O.N. Tholen,
1838 - 1839 mei

- 14** W. Zahn,
1840 - 1851 mei

BOSKOOP

15 J.B. Duisenberg,
1838 - 1866 1 pak

16 J. Maarschalk,
1867 - 1876

HAZERSWOUDE

17 C.G. Boers,
1838 - 1845 februari

18 E.H. Geraerds Thesingh,
1838 - 1857 april 1 pak

19 K.N. Hengeveld,
1857 juni - 1876 1 pak

HILLEGOM

20 M.E. Booij,
1862 augustus - 1866 augustus

21 A.C. Muijsken,
1838 - 1862 maart 1 pak

22 I. Scheltus,
1866 december - 1876

KATWIJK

23 A.K. de Koning,
1862 augustus - 1875 oktober 1 pak

24 C.Q. van Pelt,
1838 - 1840

25 D. van Riessen,
1876 maart - december 1 katern

26 A.E. Roest van Limburg,
1841 september - 1862 april 1 pak

KOUDEKERK

27 N. Samson,
1838 - 1850 juli 1 pak

LEIDEN

28 A.B. Barkeij Nzn.,

	1838 - 1857 april	1 pak
29	P. Benezet, 1838	1 stuk
30	J.A.F. Coebergh, 1869 december - 1876	
31	J.M.E. Dercksen, 1860 oktober - 1876	1 pak
32	J.B. van Gent, 1838	1 katern
33	E.H. Geraerds Thesingh, 1857 april - 1860 mei	
34	J.M. Gordon, 1875 juni - 1876	
35	H.J. Hofstede, 1838 - 1857 juni	
36	P.F. Hubrecht, 1842 - 1845	
37	W.F. Kaiser, 1873 februari - 1876	
38	J.L. Klaverwijden, 1858 - 1876	1 pak
39	J.P. van Klinkenberg Dozy, 1838 - 1849	
40	A. van Leeuwen, 1857 oktober - 1876	1 pak
41	P. Muller, 1838 - 1876	1 pak
42	H. Obreen, 1838 - 1876	1 pak
43	J.A. Prijn, 1838 - 1872 september	1 pak
44	D.N. Roskes, 1848 november - 1857 mei	
45	H. Roskes, 1838 - 1840 augustus	
46	J.P.W. Schermer,	

1849 maart - 1869 maart

47 J. Tomas,
1841 maart - 1849 januari

48 A. Wijnstroom,
1839 mei - 1868 november

1 pak

49 A.J. Wijnstroom,
1868 november - 1876

50 A. Zuurdeeg,
1838 - 1848 januari

LEIMUIDEN

51 W. Boerlage,
1867 maart - 1871 april

52 J. Heenk,
1871 mei - 1876

LISSE

53 J.G. Cramerus,
1838 - 1852 maart

54 S.M. Hummel,
1852 juli - 1858 mei

55 D.J. van Stockum,
1858 oktober - 1876

1 pak

NIEUWKOOP

56 J. Swillens,
1838

1 katern

57 J.A. Swillens,
1839 - 1854 maart

NOORDWIJK

58 J.J. Schäffer,
1838 - 1841 maart

59 C.C. van der Schalk,
1841 september - 1868 maart

1 pak

60 Th.W. van der Schalk,
1868 april - 1876

OUDSHOORN

61 L. Kalkoven,
1838 januari - 1838 oktober 1 katern

62 W.L. Kalkoven,
1838 november - 1849 januari

VOORSCHOTEN

63 J. Fromer,
1838 - 1876 juli 1 pak

64 D.K.J. Schoor,
1876 december 1 stuk

WARMOND

65 J. de Crane,
1854 november - 1876 1 pak

66 K. Koning,
1838 - 1853 juli

WOERDEN

67 A.M. Beijerman,
1868 - 1876

68 M. de Haan Jzn.,
1838 - 1846 oktober

69 S. Lagerweij,
1847 april - 1876 1 pak

70 W.A. van Zijst,
1838 - 1867 september 1 pak

WOUBRUGGE

71 C. Kempenaar,
1838 - 1839 2 katernen

72 J. Kempenaar,
1840 - 1872 november 1 pak

73 C.C. Krom,
1873 februari - 1876

ZOETERWOUDE

74 C. Klaverwijden,

1838 - 1857 september

1 pak

75

A.J. Rijshouwer,
1857 oktober - 1876

1 pak

ZWAMMERDAM

76

L. Proos Hoogendijk,
1838 - 1847

BIJLAGEN**CONCORDANTIE VAN OUDE NAAR NIEUWE NUMMERS**

Oud nr.	Nieuw inv.nr.
1	4, 5
2	6-9
3	3, 10-14
4	15-18
5	19-22
6	23-27
7	28, 30, 31, 33
8	35-40
9	41
10	42
11	43
12	44-49
13	50-55
14	57-60, 62
15	63, 64
16	65-68
17	69, 70
18	71-73
19	74-76